

Lutino weng romo pwonye Dul me 14: Glades ki Okello Michael

Acakki: Itye ka dul lwod-wa me Lutino weng romo pwonye. Lwod man jo ma kelo bot-wu en aye Backup Uganda kacel ki Brainstad. I romo winyo dul lwod-wa ni bene ki i wiyamo me internet i wang www.backupuganda.org ki bene ka i tye onyo bedo i Gulu, ci i romo nongo dul lwod man calo dawn ma ki mako ki i Mega FM kacel ki i ka poko jami namo onyo lagal wang ki wer ma ki lwongo ni Divine Video and Music Library. Ki bene i gangi kwan magi; Highland Primary School, Gulu Prison Primary School, Gulu Town Primary School, Mary Immaculate Primary School, St. Joseph Primary School ki Christ the King Demonstration Primary School. Ka i nen i maro dul lwod me pwonye wa ni, ci bed agonye me nywako ki lupaco ni, lurem ki jirani. Ka i nen dano mapol guwinyo pi goro ma yelo lutino i pwonye onyo kwan, ci waromo lweny kacel me konyo lutino wa.

Glades: Apwoyo tutwal luwiny wa, an lalok eni kilwongo nyinga ni Lanyero Glades. Atiyo iyi Backup Uganda calo lapwony, tin odoco wa tye ka winyo dul lwod wa me apar wiye angwen me lutino weng pwonye. iya yom mada me rwate ki welo wa mi awora ma en obi tucu nyinge, kama en a ki iye,nyinge onyo gang tice ki bene ngo mukene ma en tamo ni luwiny wa romo winyo ne apwoyo matek.

Mr. Okello: Apwoyo matek tutwal Glades, an nyinga kilwongo ni Okello Micheal Robustain. Atiyo iyi comboni samaritan matye i Gulu - kirombe, atiyo macalo ngat makonyo lupu kor lupwonye me neno ni gin ka gi tye ka pwony, gupwonyo kun no gi nongo kony maber me neno kit ma gi romo konyo kwede lutino an apwoyo.

Glades: Apwoyo tutwal welo wa mi awora Micheal. Titi wa kong gin mayin itimo ki idog tici macalo lalup kor tic pa luwoti onyo macalo lanen kor tic pa lupwonye mayin ineno gi ni apwoyo

Mr.Okello: Ber apwoyo tutwal, kit ma awaco nenen, ni wan waneno kor lupwonye dok waneno ni wakonyo kor gi mi neno ni kit ma lotino man twero mede ki pwonye kwede. Dong,

an idog tic ma an atimo, tic wa madit tye mineno ni watiyo kacel ki lupwonye mineno ni ikit me pwonye kit ma nino ducu, lutino ducu kipwonyo gi iyoo mapore labongo kit apokapoka mo keken kwun no waparo pi kit malatin moni acel acel tye kwede pyen kit ma wa ngeyo kwede, lubanga ocweyo wan patpat cidong mic ma an atye kwede pe twero bedo mic ma yin etye kwede onyo mic ma ngati moni tye kwede dong watamo tutwal onyo waparo tutwal ni pire tek ni wek pwonye owot anyim matir nongo myero wapar pi lutino enoni me nenonin kit yoo mene ma wa romo konyo gi? Ci, i tic ma an atiyoye kacelo ki luwota, waneno ni wanote onyo wateno kwot kacel ki lupwonye mi neno ni kama peko tye iyee wacung weki lutino ducu gunong pwony ma romaroma apwoyo.

Glades: Apwoyo matek ahaa Micheal, igudu komlok gin ma bene abiciti kapenyi iyee maa lupe kit nyo kwan maribo lutino weng labongo apokapoka ento ma pud peya apenyi lapeny mukene, kong dok iwac iwa matut iniang ni ngo ikom kwan maribo dano weng labongo apokapoka onyo kwan maribo dano weng labongo apokapoka ni nen nining kiboti?

Mr.Okello: Ber apwoyo tutwal lamera Glades, ingeyo kit ma atemo waco ne wii atir, igang kwano ducu niweng angeyo ni kede wan ni bene weng wa bedo igang kwan ci inongo ni iot kwan acel ma nongo lutino tye iye, kono lutino tye pyera abic kono lutino tye pyera abicel onyo lutino tye pyera adek inongo ni dano duc weng pe gi tye ki mic marom. Dog ibinongo ni lutino mukene nongo gi tye lugwong no pe gitwero lok calo jo mukene, jo mukene gi loko oko oyoto lutino mukene wa coc yello gi, lutino mukene wa ripo cura yello gi man pe tyen loke ni pe gi ngeyo dong kawa tye kawaco lok kom kwan maribo dano weng labongo apokapoka, nongo watye kawaco ne ni macalo lapwony onyo kit ma pwonye omyero owot kwede, omyero pwonye kiyup iyo ma nongo weko dano ni eni ducu ni weng kadi ka tye ki goro gi mo kakamo, ento no gitwero kwan ikilaci acel manongo gino ducu ni weng ki tye kaparo pi gi dong gin lapwony pwonyo ni weko latin acel acel ki idog goro neni bedo ki kero miniang jami ma ki tye ka pwonyo ne ni ki tye kapwonyo ne dong pwony eni ni no myero obedi ma weko dano ducu weng iyi agiki pa kwan onyo iyi agiki pa lesson ma nongo ki yupu acel acel no ni latin man oniang kede ka bed ni en tye ki goro moni doko calo nakanen abolo labol me cura, kedi ka latin mo pe twero niang cura oyot oyoto ento lapwony omyero oyeny diro mo maweko kede ni ngo wang ma no lesson ma ki yupu ni nongo pwonye makiyupu ni

myero kipwonye ni latin mano kicito ka tyeko pwonye pi cawa ma kiyubu ni nongo latin oniang ka kwan bene nongo omyero ki yelle ni latin okwano oniang enoni ayee nongo ma luku kom kwan maribo dano weng labongo apokapoka onyo kwan maribo dano weng labongo apokapoka nen ikin kwan ni enoni apwoyo.

Glades: Apwoyo matek Michael kit mayin iweko luwiny wa guniang kwede ikom lok ma waco ni kwan maribo lutino weng onyo dano weng labongo apokapoka ahaa bene amiti kong bene iwaci wa luwiny radio ahaa iromo nywako kwed wa labol manyutu kit ma lupwonye ni onyo lupwonye wu pwonyo kwede labongo apokapoka? Ki dong gin ango mayin ipwonyo keti ikom kwan maribo dano weng labongo apokapoka, iromo mini wa labol mo?

Mr. Okello: Ber apwoyo tutwal, apwoyo tutwal program man program maber ka onongo dul madwong gi bedo ki neneo kit ma Backup Uganda gi tye kaneno ne ni atamo ni kono lupwonye ki konyo kor gi tutwal. Awaco man pien, ma piya amiyo labol ingeyo nakanen atito kamaleng ni lutino ma wabedo ked gi iot kwan ni,ngec gi onyongo peki ma nongo gi tye kwede onyo kit ma ki nywalo gi kwede kita gubino kwede tye mapadipadi. Dong ikin labol ma wan wa tye kwede, ma wa miyo pwony... labol dwong but abi miyo acel ary adek mo kiken ahaa tye lutino mogo ma nongo ki nywalo gi anywala no gi tye ki peke lutino mukene tye kipeko mi wang, lutino mukene kadok gitye ka ma cok no dok pe gitwero neno coc, mukene dok ka gi tye kama bor, ene gi neno coc maber. Dong kodi calo enoni dong wanywako ki lupwonye pi lutino makiti enoni omyero gu cor coc madongo okor blackboard ka icyo coc madongo latin bedo ki kero me nenone ka latin enoni gwok cawa mukene ongo bedo anged, idiro latin enoni obeda anyim pien pe gin weng no gi tye ki peko enoneni itye kaneno ne wayo so, ka calo pi eno pi coci, idiro bedo kakenyo kibene mapat ki la enoni ibedo kaneno ni lapwony myero omi obed ki wange dok mukene matut minginno en latin enoni kit ma nongo dong iniang ni latin enoni tye kipeko ni ka latin gwok kare mukene gin mayin ipwonyo latin pe twero niang oyotoyoto, kare mukene dok latin pe twero niang ento iketo idul ma nongo bedo gin ki luwotigi dok twero niang maber ki bot luwote. Pire tek ni iwek luwote... enno oweko gang kwan ki pwonyo ni nywako jami pire tek konyo lutino man pi tyen loke ni lutino pe gu bed luworo ku ento nywako jami pire tek pien cawa mukene latin dok twero pwonye ki bot luwote, leb munu waco ni peer to peer learning latin twero niang

maber ki bot luwote makoto ma loyo man pe tyen loke ni lapwony pe ki ngec. Ahaa lutino mukene larip onyo ripo cura lamed ki lakwany tek bot gi ma pe twere ahaa kadong yin iwaco ni inong cawa ci dong ibed ka pwonyo latini ka acel acel kit ma awaco nakanen ni eno ni bene ber but latin enoni twero niang cura ni maber ki bot luwote ka luwote ka imiyo gu timo macalo dul la ka acelo ci dong weko dong en twero timo ne pire kene. Ikit me pwony, utimo kong lakara acel.lapwony twero timo nee ma calo lapwony ci miyo lutino dok gi timo macalo dul ci dok gi miyo latin timo pire kene. Man konyo tutwal weko latin nongo ni en ki tye ka medo kero ne dok ene ngati mo tye ka paro pi en eyo!

Glades: Ahaa apwoyo mada Micheal, iloko lok mamit! Ma icawa ma itye kawaco ne ni, atye ka bwonyo abwonya ahaa luwiny wa lunyodo, lupwonye ki jo ma gi gwoko lutino matye ki goro kom bedi kong wa wac ni jo matye ki goro atamo ni ka iwinyo pwonye eneni ba, obikonyi mada macalo yin lanyodo onyo ma calo yin lapwony i skul ma yin ipwonyo iye ni ahaa angeyo pol kare, tye jami ma dwong ma dano loko ikom lutino matye ki goro onyo lutino ma gi tye ki ngwalo mapatpat. Amiti welo wa mi awora ni kong owaci wa ngo ma yin itamo ni tye lok madit loyo kun bene pe ada ikom jo ma tye ki goro ma pol kare imaro winyo ne ikin piny?

Mr.Okello: Ahaa apwoyo doki, gin acel ma atamo ni lok madit tutwal kun bene pe tye ada, ma ikom petye adaa neni, weko pwonye dugu tek tutwal igang kwan bot lupwonye wa ki bot latin kwan ki kokome en aye mi acel pol pawan wanguku ngolo kop ma pudi. Atamo jwii wun uwinyo ni latin eni dong wiye odingo ki cwal ocit ka timo gina kuman. Man pe gin maber oweko pol kare ahaa dano gimaro ngolo kop manongo pe rwate wa neno lotino jwii ka wa isenior ageni yin ingeyo, dano ma luwiny radio ma gi tye woko ni bene gi ngeyo, ka dano dong cul oloyo lanyodo oko onyo ciling peke ma latin openye isenior four waco ni ah gin atima dong peke yin dong icit kede ipwony kumeno eno, tam marac myero kong ipeny latin ka mito pwony eno weko kare mukene ibicwalo ngati mo iot kwan ket icityek kwan ducu ni weng pien nongo pe mito gin enoni kidiyo adiya. Dong, pingo atye ka miyo labol man? Atye kamiyo labol man pieni wan wa maro ngolo kop ma pe atirr latin mo ma wiye oding peke lutino weng gitwero nongo pwonye dok giniaing dok gi kato peny eto pire tek ni omyero waniang latin acel acel kit ma tye kwede itwero bedo ki lutino adek, itwero bedo ki lutino

abiro ento weng pe gi rom. ahaa itye ka winyo weyi, iyii acoli iwinyo ni eni okwanyo pa nero ne eni okwanyo pa wayo ne kun nongo wayo ni bene otto wa con ba pire tek tutwal ni omyero wa niang latin acel acel kit ma gi tye kwede ci wangeyo kit ma wa romo oyo kwede Ojok pat ki kit ma wa romo konyo kede Okello, kit ma wa romo konyo kede Adong no pat ki kit ma wa romo konyo kwede Lanyero weki kakare obed kere ki en latin mi nongo ni en bene kare ki mare, jo ma konyo kore tye ki jo ma paro pire bene no tye latin nongo ni cwak tye i kome weko pwonye bedo tye maber dong, kede ka bed ni wa neno jami eno ni omyero wii wa opor ni lubanga omiyo diro bot latin man acel acel onyo kit ngat ma en ocweyo. Watye kaneno ne wayo? Dong pee itwero poro ngec pa latini mi kayo ki ngec pa latini mi acogo, pe itwero poro ngec pa anyaka ki ngec pa awobi pingo ni awobi gi longe ka ka longe gi macalo awobi anyira gi longe ka ka longe gi macalo anyira. Ibi nongo ni ka kamu kene lutino anyira dok gi timo maber dok loyo lutino awobe oko man pe tyen loke ni latin awobi ni ming kit ma cweyo kede kadong wa niang and bedo ngat ma ryek iot kwan me bedo nuba acel nunba acel kiken pe tyen loke ni kwo dong weng , ibi bedo numba acel numba acel. Kar ingiyo dano eni ducu ni weng jo mukene kombedi gi tye member of parliament iyi no ni en jo ma nongo obedo ka timo marac inogo ni en onong third ki fourth grade i primary gin no kare mukene gin enu. Itye kaneno wayo? So omyero wa cwal latin man kit ma en tye kwede pire tek iyi agiki gin mano tye ikwo bedo maluku kit ma latin moni jami mano en obedo kayoke kwede so pire tek tutwal ni omyero wa cwal latin man kit ma en tye kwede apwoyo!

Glades: Apwoyo mada Micheal iloko lok ma mwonya ahaa angeyo lunyodo ma tye ka winyo pwonye eni ni nyo lupwonye ma tye ka winyo pwonye eni ni gu bi pwoyo mada dok bene obiyabo wang gi pyen gini time ikin gangi, gini time ikin gang kwan ma padi padi ma bene wan wa tiyo iye and gin acel ma ma amita apwoyo welo wa mi awora ni en oloko lok ikom cimo wang lutino ma meg wa eni gin a wero kare ducu ka wa tye i radio ni wa wek cimo wang lutino wa ni yin patpati dok tye doo. Yin anyaka ni woda dok ryek nyara ni dok ming. Wa wek cimo tok lutino ma meg wa wek wa nen yoo ma wa romo konyo gi ene gin ma meto wa tim macalo wan lupwonye nyo lunyodo ma gi tye winyo wan onyo winyo program enini. ahaa welo wa onyo Micheal oloko matut oloko jami ma dwong ma lunyodo romo timo ne pa anyeyo ka iromo medo manok doki yin itamo ni lanyodo ma tye ka winyo pwonye enini romo timo ne maber wek okony latine ma tye ki goro ci bene iromo dolo ne ki ngo ma itamo ni

ahaa lunyodo ma tye ka winyo program eni twero timo ne wek wa dol pwonye eni ni apwoyo matek!

Mr. Okello: Apwoyo tutwal lamera Glades Lanyero, ahaa mi acel, amito ni adok pwodi iwi lok ma awaco iwi atir kong lanyodo acel acel onyo lagwok latin acel acel latin matye boti omyero kong iniang ikom latin eno ni kong inge latin li enoni. Lunyodo madwong bene pe gi ngeyo lutino gi weko camo mukene ka ki waco ni latine aye oyac petwero yee ni latin ne niku en pe yam ibedo ka menu. Yin pe iniang ikom latin ni ni niang kong ikom latini ni nge ngo onyo nga ma latini obedo ki bene amito waco ki lunyodo ma muwa ni gin acel ma pire tek ma acoli owaci ene ni yat kadong ogom oko, petire latino eni ducu ni weng iwinyo dong wa tye ka waco ni lutino, latin mo kiken twero pwonye kit ma yin imito ni omyero ku bed kwede. Ento ka yin iweko latin onongo pwoy marac otango oko, kadong yin icako ni iromo pwoy latin wa imwaka apara bicel, mwaka aparabiro, mwaka apara aboro pe dong obitiyo. Latin yin icako pwonye en kombedi ma en pudtidini lutino ducu iweng pwonye dok lutino ducu ni weng nongo pwonye wa tye ki lutino mukene ahaa watye ki labol Glades wabedo ki latin mo i St. Maurice ma wa bedo ka yelle wa kube ki Backup bene ni myero gi kony ahaa leb munu lwongo ni down syndrome latin eni ki nywalo ci nongo wa imwaka angwen nongo pud pe twero lok bot wa i paco kaca no dong dano waconi ahaa eni kono jok lok ma nongo bene pe iniang pien yin pe ingeyo matut ba maka ki lwongi ibin itit inyim dano bene pe iromo wa tito ne but latin amito waci ni motmot malatin ni ocalo lok kom bedi cawa ma atye kalok kedi ni latini loko latini kombedi tye mwaka abicel olo dong loko watye kaneno ne? Dong ka wa ngeyo lutino ka acel acel kit magi tye kwede weko konyo gi bene bedo yot ka engeyo kama goro pa latin tye iyee weko konyo gi bene bedo yot eto ka itamo ni lutino weng myero obed marom, ci dong yin pwoy obiloyi pyen ibi pwoy gi weng leb acoli waco ni jumula eeh ibipwoy gi niweng lumuku yin pe twero waci okay yin pe iromo waci abicito acelo nyim ki pul oyot oyoto kombedi cawa ni ci ingonyo pul wa ki nyim wa ki kaliri icelo pe gubicek marom pien pul pat, nyim pat, kaliri pat ka pul dong cok ka cek, nongo nyim dong owangawanga ma nyim owak pul cok ka cek onyo pul dong ocek okoni ibitingo ingogo kaliri pe ocek. Ento ka ibicelo kaliri macalo kaliri, dok ibicelo nyim macalo nyim dok ibicelo pul macalo pul icupu riya ne pat ci weko pul kati ma nongo ber, nyim bene kati ma nongo ber ka dong itamoni irub nyim ki pul ci dong irupu bedo odii kuman ba! Iyte kanenone wee? Dong

makemo lok kom lotino ma muwani pire tek ni lunyodo ma muwa pire tek ni omyero gu bed ka lupu kor lutino i gang kwan macalo lanyodo ka latini kwano, omyero inen ni mapat ki mino skul fees ma pat ki mino requirements myero iluk kore ipeny lapwony ni latinani mono timo nining? Ibinongo kero mogo ki bot lapwony ma pwonyo latin ma weko yin ka idugu gang obi bedo ki kero mi konyi me konyo latin.ka latin odugu gang, kong ipeny bene latin ikom ngo ma ngo? Gu pwonyo ki igang kwan wek bene iniang tito ne ki leb acoli ni kedi ka bed ninaka yang yin pe ikwano, pe gengo yin penyo ni nyara onyo woda, kwan obedo nining? Jolo latini keken ni dong ber. kwan owoto nining? Tin kipwonyo wu ni ngo? Kwane tye kawot nining? Bene kong iwek kong ingang ki bot latini kong yinman dong yin ineno kit ma wa tute kwede ka ityeko kwan yin imito bedo ngo? Wek latin kubed ki lek mo ni an ka atyeko kwana ni amito bedo lapwony, amito bedo dakter weko latin tiyo ikom gin enoni. Yin ni komi bene inongo ni ibedo ka waka inongo kero itamo ni itute matek wek latin ocit ku tyek kwan. Now, mapat ki enoni, pire tek macalo yin lanyodo ni ahaa ka lutino odugu gang gin ma lutino penyo ki bot yin kare mukene lapwony Ooro gi aora calo la bole wa tye ki lupwonye madwong lupwonye ma gu qualifying ki igangi mi pwonye madongo. Eno ni calo i Gulu University lupwonye ma ki producing gin pud en gua ki graduation. ento ibiningo a graduate ka ipenyo ni ititi kita ki cako kede nying rut ahaa kare mukene pe obibedo yot kun nongo lapwonyi ba ka ki penyo ni kong ititiwa ka kinywalo lutino aryo rut kicako nying gi nining ngo ma time icawa mi cako nyingi so ibiongo ni kare mukene lapwony bimino tic atima ni lutino gu bin gang gu peny ki bot lunyodo gi yin ma itamo ni pe ikwano ni itye ki gin mo matut ma latin myero opwony gamo ki boti ka cito bot lapwony ka lapwony Ooro lutino ma romo apar ka lutino gu bino en finding kwed ma lutino onongo ikin gangien bene poro ki mege ka dong lok ma atir bede karare watye ka nenone wayo? Weko kombedi icawa ni watye kileb acoli mogo ma pe rwate ma ka ki peny bene yin pe iromo tito ne jalo labole yin ilokomki latin naka latin owaci kugu. Kugu no tyen loke no tye ngo? Ka idonyo matut tye leb acoli mogo bene pe leb acoli latin bino nongo wu ci moto wu ni wuriyo? Wuriyo no tyen loke ni ngo? So pire tek ni yin macalo lanyodo itye ki pat ma myero itim wek pwonye pa latini enoni mogo no latini ni tye ki peko madit dong peko maditi lapwony tye ki pat ma en timo gik oko ki igang kwan pat mukene ni ma yin myero itim tye, dong tye pwonye mogo ma calo latin dano tamo ni kwan kiken romo dano tamo ni ka dong ityeko kwan ci dong icit ka nongo tic ento ka dok pe itye ki behaviour onyo kit moni mapore ki yin me bedo ikin dano ni

wa konya tici ni bene romo bedo pe dong latini cawa weng tice obibedo katur pyen pwoony moni me ryeko kiken mere ongongo but pwoony moni ma nongo omyero kipwoony kit ma latin myero ku bed kwede onyo kit ma dano adana omyero ku kwor kwede ki lawote ni lapwoony dong pe bi pwoonyo weng ki igang kwan mogo obimito ki bot yin niwok ki ipwoonye ma yin ibimiyo ki gang en ayee weko latin cito rwate kede ki luwote wiye cako mede ki dongo weko ineno pole ahaa lutino ma gi cito ka ma jwii wa tiko waci nursery nursery ni leb munu waco ni early childhood developement gitwero cito gang kwan cawa weng one week nongo latin bene pe twero bene coc. Ki pwoonyo lutino ki jami mukene kany ka konye tye ka neki ba , icito kuca onyo iwaco ka lac tye ka neki ba pe ilayo ikomi eno no bene pe tic ma lapwoony myero opwoony ku?

Eno tic pa yin lanyodo ipwoony ki gang ento latini mayin dong tin iwaco ni ikello ni myero an ayee dok apwoony ni ahaa ka imito konye pe ikonye ikomi ka imito lac but eni dong latini me mwaka adek onongo myero yin ipor wiye ki gang. Latin mwaka adek myero pe okonye ikome myero pe olaa ikome so man tyen loke ni wa tye ki gap. Lupwoonye ki cwalo mere lutino ki requirement ki skul fees ki jami mukeneni but pat mukene macalo wan lunyodo omyero wa tim bene nongo wa weko oko ene kuman ba! Apwooy.

Glades: Apwooy matek tutwal Micheal ahaa pa abikwanyo gi mo kiken ikom lok ma yin iloko ni dok bene pa abimedo. Lunyodo ma gi tye ka winyo program eni ni ki lupwoonye atamo ni ahaa pwoonye ma welo wa mi awora omini wa ni pire tek mada an tye jami ma dwong adada ma awinyo ki bot welo wa mi awora ni ma bene obikonya ki igang bota kede ni bene latin mo pud pe but lutino pa jirani, lutino pa omegi na weng tye ma an abitiyo ki lok ma welo wa mi awora ni owaco. An alego lunyodo ki lupwoonye uteme ki tek me winyo onyo me lobo ngo ma welo wa mi awora ni owaco lok ma beco adada ma en owaci wa apwooy matek welo wa and ki wan Backup Uganda wa waco ni lutino weng pwoonye onyo lutino weng romo pwoonye apwooy matek!

Agikki: Wapwooy winyo Lutino weng romo Pwoonye. i romo nywak tami kwed-wa, i romo ribbe facebook ki bene i romo cwalo lapeny mo keken ma i tye kwede i namba cim matye **0772630078**. I mito ngeyo matut i kom dul me Backup Uganda wek i bed ki ngec i kom jami

Gulu, Uganda / Zwolle, The Netherlands

E-mail: info@backupuganda.org

Web: www.backupuganda.org

Tel: UG +256 7 72630078

NL +31 38 4604615

matimei romo nongo i wang website www.backupuganda.org onyo i facebook, instagram, Twitter kacel ki LinkedIn.